

tanter for bl.a. Landbrugsministeriet og Miljøministeriet til at følge gødningsplanlægningens gennemførelse. Det forudsættes, at denne komité også følger gennemførelsen af den systematiske gødningsplanlægning, bl.a. i relation til de miljømæssige forhold.

De nødvendige regler om obligatorisk gødningsplanlægning fastsættes af landbrugsministeren efter aftale med miljøministeren.

Kommunerne kontrollerer som et led i deres almindelige miljøtilsyn overholdelsen af reglerne. Miljøbeskyttelsesloven vil om nødvendigt blive foreslået ændret med henblik herpå.

På basis af forsøg med og beregninger af forbedret spredningsteknik har Statens Jordbrugstekniske Forsøg skønnet, at der gennem en mere ensartet gødningsfordeling på den enkelte mark kan opnås en effektivisering i handelsgødningsanvendelsen svarende til en udvaskningsreduktion på ca. 5.000 tons kvælstof pr. år.

Etablering af grønne marker omfatter en kombination af udvidet dyrkning af efterafgrøder og halmnedmuldning på 900.000 ha. Det forudsættes, at efterafgrødearealet er i størrelsesordenen 600.000 ha.

Der fastsættes et mål for omfanget af udlæggelse af grønne marker, som skal gælde for hver enkelt ejendom. Målet udtrykkes i en procent af det samlede landbrugsareal.

De nødvendige regler om grønne marker fastsættes af landbrugsministeren efter aftale med miljøministeren.

Kommunerne kontrollerer som et led i deres almindelige miljøtilsyn overholdelsen af reglerne. Miljøbeskyttelsesloven vil om nødvendigt blive foreslået ændret med henblik herpå.

Omkostningerne ved grønne marker skønnes årligt at andrage ca. 200 mill. kr. for landbruget.

Med udgangspunkt i den udvidede efterafgrødedyrkning og halmnedmuldning i dansk landbrug vil der blive iværksat *yderligere initiativer*. Der vil blive tilvejebragt nye muligheder for at øge kvælstofreduktionseffekten af efterafgrøder og halmnedmuldning ved hjælp af ny dyrkningsteknik og ændrede sædskifter.

Gennem et intensivt udviklingsprogram inden for en udgiftsramme på 50 mill. kr. skønnes det muligt at udvide kvælstofreduktionseffekten af grønne marker med 8.000

tons på årsbasis. Grønne marker omfatter i denne forbindelse også vintersæd, græsarealer, rodfrugter, herunder kartofler, vinterraps og majs.

For den enkelte bedrift kan forpligtelsen opfyldes gennem naboaftaler.

Landbrugsministeriet forestår gennemførelsen af udviklingsprogrammet.

Der er ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til, hvilke *strukturelle tiltag* der skal iværksættes og hvordan. Det vil bl.a. ske i den strategi for de marginale jorder og miljømæssige interesseområder, som jeg skal fremlægge for Folketinget inden 1. marts 1987.

Der tilstræbes en reduktion i udvaskningen på 9.000 tons kvælstof pr. år.

Det må understreges, at denne målsætning er ambitiøs.

Det er ikke muligt på det foreliggende grundlag at vurdere de økonomiske konsekvenser af de strukturelle tiltag.

Kontrollen med, at landbrugets kvælstofudvaskning falder som angivet, rejser et specielt problem i forhold til, hvad der gælder for industri og kommunale rensningsanlæg.

Generelt må det fremhæves, at reduktionen i udvaskningen fra markerne først opnås fuldt ud i løbet af en længere årrække. Det skyldes den store kvælstofpulje i jorden, der indgår som »mellemlid« mellem kvælstofoptagelsen i jorden og kvælstofafgivelsen. Den fulde udvaskningsreduktion i forhold til vandløb, søer og havet vil således i praksis overordentlig vanskeligt kunne opnås i løbet af 3 år.

Den samlede udvaskning fra landbruget udgør 260.000 tons kvælstof pr. år ifølge NPO-rederegørelsen. Med de foreslåede foranstaltninger reduceres udvaskningen til 133.000 tons kvælstof pr. år. Det reducerede udvaskningsniveau skønnes at kunne kontrolleres, når der foreligger målinger for en 5-års periode.

Kontrollen vil derfor blive gennemført efter følgende hovedlinjer:

For det første vil der, med henblik på at måle udvaskningen, blive taget initiativ til en systematisk, landsdækkende overvågning af kvælstof- og fosforbelastningen, jf. punkt 6.4.

Dernæst vil landbrugets opfyldelse af planens forskellige dele i et vist omfang kunne konstateres gennem registrering af bygning af gødningsopbevaringsanlæg, dyrkning af